בת עין — מסעי

אלה מסעי בני ישראל וגו' ביד משה ואהרן וגומר (לג א). הנה ידוע שעיקר בריאת העולם היתה בראשית בשביל היראה שנקראת ראשית (אותיות דר"ע אות ב) על שם שהוא שער הראשון שבו נכנסים תחילה, ואחר כך כשמגיעים ונכנסים לבחינת יראה אמיתית אז יכולין לכנס גם כן לבחינת אהבה, וזהו היתה כונת המ"ב מסעות שנסעו בני ישראל ממצרים לארץ ישראל, שנסעו ממדרגה למדרגה שיגיעו לבחינת ארץ ישראל בחינת יראה אמיתית, והיו צריכים למ"ב מסעות המרומזים לשם מ"ב שירד עם יעקב למצרים ובו עלו ממצרים כידוע (זח"ב ד: ובהגהות מהרח"ו ובמק"מ, יל"ר פ' שמות סי' ז, ז"ח פ' תבא ס.).

ולזה רמז ה' למשה רבינו ע"ה באמרו (שמות ג יד) אהי"ה אשר אהי"ה, ר"ל שב' שמות אהי"ה עולה גימטריא מ"ב ומרמזים ג"כ לשני הבחי' יראה ואהבה (שצריך לצפות תמיד לבחינת אלו, וזהו משמעות המלה אהי"ה שמצפה להיות בשום בחינת קדושה של יראה ואהבה אמיתית), ותחילת הכל צריכים לדבק א"ע בבחינת אמת, ואח"כ יוכלו לעלות באלה מסעי של בחינת יראה ואהבה על ידי שם מ"ב.

וזהו מרומז בתפלת רבי נחוניא שהיא אנא בכח וכו', היינו אות א' בתחלתו של מלת אנא, מ"ם אותיות באמצע, ואות ת' בסופו בתיבת תעלומות אותיות אמת.

וזהו שתקנו אנשי כנסת הגדולה בסדר התפלה, ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה, פירוש לבנ"י בניה"ם הוא מלשון בנין, ר"ל שמביא גואל שיבנה בחינת מלכות, על ידי למען שמ"ו באהב"ה ר"ל כשישראל משתדלין להגיע לבחינת יראה ואהבה באמת, היינו למען שמו דווקא ולא לשום קיבול פרס.

וכ"ז מרומז כאן בפ' אל"ה מס"עי גימטריא יראה, ר"ל שהמסעות היו לבחינת יראה. מארץ מצרים לצבאותם ביד משה ואהרן, פירוש שכל המסעות היו ביד משה ואהרן המרמז לבחי' אמת ובחי' יראה ואהבה, כי משה שושבינא דמלכא (זח"ג כ.) בחינת אהבה (ע' זח"ג יא:, ע' ת"ז ת' יג כט:), ואהרן שושבינא דמטרוניתא (זח"ג כ.) בחינת יראה (זח"ג קח.), וכמאמר (ת"כ ורש"י ויקרא ט ז) שהיה אהרן ירא ובוש לגשת, שהיה לו בחינת יראת בושת יראה פנימית כידוע (ע' ת"ז הקדמה ה:, ר"ח ש' היראה פ"ג).

גם תיבת בי"ד מרמז לאות מ', כי יו"ד פעמים ד' עולה מ"ם, ועוד שאות מ' הוא אות י"ד שבא"ב, והוא אמצע של כ"ז אותיות. ומשה מרמז לאות א' של אמת, כי הוא בחינת אהבה כנ"ל, ואהבה היא בחינת א' בחינת ראשון ליראה מלמעלה למטה. ואהרן מרמז לאות ת' של אמת, כי הוא בחינת יראה שהוא סופא דכל דרגין (ח"ב קכז.) כמו אות ת' שהיא אחרונה שבאותיות. ועל ידי בחינות אלו שהן אמת עלו בני ישראל ממדרגה למדרגה במ"ב מסעות עד שהגיעו לבחינת ארץ ישראל בחינת יראה אמיתית, שיוכלו להגיע אחר כך לבחינת אהבה אמיתית, שנזכה לזה כן יהי רצון:

או יאמר אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים וגו' ואלה מסעיהם למוצאיהם וגו' (לג א - ב). הנה ידוע (ז"ח פ' תבא ס.) שמ"ב מסעות שנסעו ישראל הוא נגד שם מ"ב. ולהבין ענין שם מ"ב על דרך המוסר. גם להבין לשון הפסוק שאמר בתחלה מסעיהם ואח"כ למוצאיהם, שלכאורה ה"ל לכתוב בתחילה מוצאיהם ואח"כ היה בחינת מסעיהם.

הנה עיקר העבודה הוא דע את אלהי אביך ועבדהו (ד"ה א כח ט), היינו שצריך האדם לעבוד את ה' בבחינת דע"ת, בחינת התחברות חסד וגבורה (ע"ח שכ"א פ"ב), בחינת יראה ואהבה, בחינת אם אב, היינו בחינת יראה נקראת א"ם לשון אימא, וגם שהוא אמה של העולם, שבשבילה נברא העולם כידוע (אותיות דר"ע אות ב), ובחינת אהבה נקרא א"ב מלשון תא"ב ומשתוקק לה'. והנה שני מלות אלו היינו א"ם א"ב נעשה מצירוף שלשה אותיות שהם א"מ"ב, לרמז שעל ידי שהוא מתבונן בגדולתו ואחדותו ית"ש ואיך שהוא גומל טוב למי שישמור מצותיו ויעניש למי שיעבור על מצותיו ומאמין בזה מאוד, נופל עליו אימה ופחד ומדבק את עצמו לג' אותיות הנ"ל א"מ"ב, כשהם במילואם כזה אל"ף מ"ם בי"ת היינו שנדבק בבחינת אלף אלופו של עולם (ונעשה האלף במילואה) על ידי מ"ם שנתחבר לאלף ונעשה א"ם, ועל ידי בחינת בי"ת שנתחבר לאלף ונעשה א"ב כנ"ל, שאין ליראה רק מאלף וכן עיקר האהבה יהיה לאלף כענין ובו תדבק (דברים י כ), והוא אל"ף מ"ם בי"ת בגימטריא בנ"י ישרא"ל, והוא בחינת ישראל אשר בך אתפאר (ישעיה מט ג) שהוא מלשון פארות ענפים שהם אהבה ויראה כידוע (ע' זח"ב קטו:).

והוא בחינת וה' בהיכל קדשו (חבקוק ב כ), כי בוודאי אי אפשר להגיע לבחינת אהבה בלתי אם יש לו בחינת יראה תחלה ואח"כ שוכן בחינת אהבה בחינת ה', בבחינת יראה בחינת אדנ"י, בחינת וה' בהיכל קדשו.

והנה ישראל בשעת יציאתם ממצרים היה להם אז אור גדול מאוד בבחינת דקדושה רבה בחינת א"ם א"ב בשלמות, וגם בשעת קריעת ים סוף היה האור גדול מאוד, ומה שלא הבינו כל כך במצרים הבינו אח"כ בשעת קריעת ים סוף, היינו שבשעת מכת בכורות אעפ"י שמשה אמר (שמות יב כט) וה' הכה כל בכור, משמע אבל לא איש אחר רק הבכורים בלבד, מ"מ האנשים לא ידעו להבחין בין טיפה של בכור לטיפה שאינה של בכור, כמאמר הכתוב (במדבר טו מא) אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם וגו' ודרשו רז"ל (ב"מ סא:) אני הוא שהבחנתי במצרים בין טיפה של בכור לטיפה שאינו של בכור אני הוא שמבחין בין תכלת לקלא אילן וכו', פירוש כי הקב"ה בעצמו מבחין בין טיפה וכו' אבל האנשים לא ידעו, וכאשר ראו שמתים הרבה יותר ממה שהכירו בהם שהם בכורים, לכן אמרו כולנו מתים (שמות יב לג) כי סברו בדעתם שהוא גזרה על כולם,

וכך אמרו המצרים וגם ישראל גם כן, יען שלא הבינו ולא ידעו כל זאת, וסברו גם כן שכל המצרים ימותו ולא ישאר מהם כלום, אבל אח"כ על הים כתיב (שמות יד ל) וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים, היינו שראו שלא מתו כולם במצרים ונשאר עוד סך רב שרדפו אחריהם וימותו בים, אז וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים (שמות יד לא) פירוש שאז ראו והבינו את גדולת הבורא ב"ה שבמצרים, שלא מתו כולם כי אם הבכורים דוקא ולא יותר, ואף על פי שהאנשים לא ידעו מי הוא הבכור אבל הבורא ב"ה הוא המבחין כנ"ל.

ואח"כ כשישראל נכנסו במדבר נסתלקה מהם גודל האור והקדושה ויראה ואהבה שהיה להם בשעת יציאת מצרים, ורק רשימו נשאר, והיה אז מסעי בני ישראל שנסעו והלכו עד שיגיעו לבחי' הראשונה שהיה להם בשעת יציאתם ממצרים.

וזהו מרומז בפסוק א"לה מ"סעי ב"ני י"שראל, ר"ת אמב"י, לרמז על ג' אותיות הנ"ל של בחינת א"ם א"ב, ונוסף עוד אות יו"ד שיהיה בחינת אמ"י אב"י היינו לרמז שמסעיהם היה ליסע לבחי' א"ם א"ב הנ"ל, א"שר י"צאו מ"ארץ מ"צרים ר"ת גימטריא צ"א, בחינת ב' שמות בחינת וה' בהיכל קדשו כנ"ל, גם ב' תיבות בנ"י ישרא"ל גימטריא אל"ף מ"ם בי"ת במילואם, לרמז לבחינת התדבקות לבחי' אלף אלופו של עולם על ידי אותיות מ"ב שנתמלאו כנ"ל.

וכל מסעיהם היו מ"ב כדי לבא לבחינת מ"ב הנ"ל, לבחינה שהיה להם בשעת יציאתם ממצרים, וזהו ואלה מסעיהם למוצאיהם, פירוש שמסעיהם היה להגיע לבחינת מוצאיהם, לבחינת א"ם וא"ב שהיה להם בשעת מוצאיהם ממצרים כנ"ל, יהי רצון שנזכה לזה במהרה בימינו כן יהי רצון אמן:

ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' וגו' (לג ג). ונ"ל שהתורה מרמזה לנו בזה דרך העבודה, דהנה עיקר בחינת ארץ ישראל הוא כדי לבא לבחינת יראת הרוממות מהבורא עולמים מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ולקבל עליו עול מלכות שמים בשלמות באשר מושל בעליונים ובתחתונים כרצונו ית', מחמת ששם בארץ ישראל הוא עיקר השראת השכינה והתגלות מלוכת הבורא ב"ה לכך יכול להשיג שם בחינת קבלת עול מלכות שמים בשלמות בגודל אימה ופחד ויראה ובושה והכנעה, ולזה היה עיקר נסיעתם במדבר ארץ ציה ושממה נחש שרף ועקרב, כדי להתבונן ולראות בעין שכלו שיש בחינת פחד ויראה מדברים גשמיים, אבל אין זה עיקר היראה כי אין הנחש ממית וכו' (ר"ה ג ח) רק שזה נברא בעולם רק בשביל משל ודוגמא בעלמא, והעיקר הוא לבא לבחינת ארץ ישראל שהוא בחינת קבלת עול מלכות שמים בשלמות באימה ויראה אמיתית, ולראות להתחזק תמיד בהתחזקות יותר ויותר שיתגדל ויתקדש מלכותו ושמו הגדול והקדוש והנורא.

(ואין לירא משום דבר בלתי מהשם הנכבד והנורא לבדו, כמו שאנו מתפללים בכל יום תמיד (תפילת העמידה) ומלוך עלינו אתה ה' לבדך בחסד וברחמים, היינו שיעזור לנו ע"ז בבחינת חסד ורחמים אף שאין אנו כדאים לזה תעזור לנו שתמלוך עלינו אתה לבדך, היינו שנקבל עלינו רק עול מלכותך בורא עולמים ית"ש לבד, וליראה מפניו ולאהבה אותו אהבה שלמה, ואין לירא ולאהוב שום דבר זולתו לפי שאי אפשר לעשות קטנה או גדולה בלתי השגחתו ורצונו ית"ש. ונוכל לומר שזהו מרומז בפסוק (תהלים כב כט) כי לה' המלוכה ומושל בגוים, היינו שעיקר הבחינת מלכות הוא לה' בלבד והמלוכה שהיא בגוים הוא רק משל אבל העיקר הוא הנמשל)

היינו לראות תמיד שיתגדל ויתקדש מלכות הבורא ב"ה שמכונה בשם אדנ"י ב"ה (זח"ג יא.), ותתמלא השם הזה בכל מילואי אותיותיו שזה מרמז על גדולת מלכותו ית"ש.

ונוכל לומר שזהו מרומז בפסוק (במדבר לה ה) ומדותם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים באמה ואת פאת נגב אלפים באמה ואת פאת ים אלפים באמה ואת פאת צפון אלפים באמה והעיר בתוך, דהנה מלכות הבורא ב"ה שמכונה בשם אדנ"י נקרא בשם עיר (ע' זח"ב רכד., מא"א מע' הע' סי' ל), וגדולת מלכותו שמרומז במילואי אותיותיו של שם הזה נקרא מחוץ לעיר כנודע. וזהו ומדותם מחוץ לעיר, היינו שתראו לשקול ולמדוד ולפלס כל מעשיכם הן במעשה הן בדבור הן במחשבה, כדי שיתגדל כח אדנ"י, היינו שתתמלא אותיות של השם שמכונה בשם מחוץ לעיר, היינו את פאת קדמה מרמז על אות א' משם הנ"ל, ויתמלא האות א' במילואו עם ב' אותיות, וזהו אלפים באמה - מרמז על ב' אותיות מילואו, ואת פאת נגב אלפים באמה - מרמז על ב' אותיות מילואו של אות ד' משם הזה, ואת פאת ים אלפים באמה - מרמז על ב' אותיות מילואו של אות נ' מהשם הזה, ואת פאת צפון אלפים באמה - מרמז על ב' אותיות מילואו של אות יוד מהשם הנ"ל.

וע"ז מרמז תחום שבת שהוא אלפים אמה לכל רוח, הוא בחינת קבלת עול מלכותו ית"ש שהוא אל אדון על כל המעשים, ותיבת שב"ת גימטריא שם א"ל ושם אדנ"י במילואו כדאיתא בכתבים (פע"ח ש' השבת פי"ט), וזהו תחום שבת אלפים אמה, היינו שבחינת שבת הוא בחינת מדרגת הדרך ההולך בית אל הוא עבודת הבורא ב"ה, להשתדל שיגדל נא כח אדנ"י במילואי אותיותיו של כל אות ואות תוספות ב' אותיות שנקרא אלפים אמה כנ"ל.

ועתה נחזור לענינינו, שעיקר יציאת בני ישראל ממצרים לבא לארץ ישראל ומסעיהם במדבר היה רק כדי שיצאו מבחינת יראה תתאה יראה גשמיות ולבא לבחינת יראה עילאה יראת הרוממות מפני מלך מלכי המלכים הקב"ה על ידי קבלת עול מלכותו ית"ש בשלמות, וזהו מרומז בפסוק אלה מסעי בני ישראל, היינו שעיקר מסעי בני ישראל היה בשביל בחינת אל"ה מסע"י שהוא גימטריא ירא"ה כנ"ל.

וזהו ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם ע"ל פ"י ה' גימטריא ירא"ה, היינו לקבל עול מלכותו הקדושה והטהורה בגודל אימה ויראה ופחד ובושה והכנעה ורתת וזיע רק מפני הבורא ית"ש לבדו כאמור למעלה, יהי רצון שנזכה ליראה כזו במהרה אמן כן יהי רצון.